

گزارش ویژه‌ی انتخابات ریاست جمهوری ششم میزان ۱۳۹۸

تهیه کننده: انعام الحق هاشمی

مقدمه

کمیسیون مستقل انتخابات، بر بنیاد حکم ماده (۱۵۶) قانون اساسی افغانستان برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی در کشور به تاریخ یازدهم ثور سال ۱۳۸۳ تشکیل گردیده است. این کمیسیون از بدو تاسیس تا کنون انتخابات‌های ریاست جمهوری، ولسی جرگه و شوراهای ولایتی را به شکلی که در قانون پیش‌بینی شده در کشور برگزار نموده است. این نهاد همواره سعی کرده تا وظایف محوله خویش را به گونه شفاف، عادلانه، عمومی، سری، مستقیم و قابل قبول همه شهروندان کشور مطابق به احکام قانون انجام دهد.

تعدیل، حذف و ایزاد برخی از مواد قانون انتخابات و تغییر آن از سیستم انتخاباتی رای واحد غیرقابل انتقال (SNTV) به نظام انتخاباتی چندبعدی (MDR) یکی از مهمترین اصلاحات در قانون انتخابات عنوان می‌شود. هم‌چنان اعضای کمیسیون نیز بر مبنای این قانون از سوی نامزدان ریاست جمهوری طی انتخابات سری و آزاد انتخاب گردیدند.

خانم حواعلم نورستانی، خانم رحیمه ظریفی، آقای سید عصمت الله مل، آقای اورنگ‌زیب، آقای محمدحنیف دانشیار، آقای مولانا محمد عبدالله و آقای مسافر قوقندی از جمله کسانی بودند که برای عضویت کمیسیون مستقل انتخابات و آقای حبیب‌الرحمن ننگ به‌حیث رییس عمومی دارالانشای این نهاد برگزیده شدند. بعد از تحلیف در ارگ به روز دوشنبه مورخ ۱۳ حوت سال ۱۳۹۷ به دفتر مرکزی کمیسیون تشریف آورده و طی نشستی به کارمندان این کمیسیون معرفی گردیدند.

بر بنیاد ماده چهاردهم قانون انتخابات، بعد از ترتیب طرز‌العمل داخلی اعضای کمیسیون مستقل انتخابات به تاریخ ۱۴ حوت برای تعیین رییس، معاون و منشی این کمیسیون از طریق انتخابات به اساس رأی آزاد، سری و مستقیم، خانم حواعلم نورستانی را به‌حیث رییس، سید عصمت الله مل را به‌حیث معاون و مسافر قوقندی را به‌حیث منشی این کمیسیون انتخاب نمودند.

پس از تعیین رییس، معاون و منشی، تقویم انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸ را تصویب و جهت اجرایی کردن به ریاست دارالانشای این کمیسیون فرستاد تا آمادگی‌های لازم تخنیکی برای برگزاری این انتخابات گرفته شود. این انتخابات مطابق قانون جدید انتخابات و با استفاده از دستگاه بایومتریک و فهرست رای‌دهندگان برگزار گردید که در نوع خود یک انتخابات شفاف و عادلانه در تاریخ کشور شمرده می‌شود.

تصمیم برای برگزاری انتخابات

کمیسیون به دنبال پایان پروسه‌ی انتخابات ولسی جرگه‌ی ۱۳۹۷، پلانگذاری را برای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸ آغاز کرد. با وجود فشارها و تصمیم کمیسیون برای برگزاری بیشتر از یک انتخابات (انتخابات ریاست جمهوری، انتخابات شورای ولایتی و انتخابات ولسی جرگه ولایت غزنی)، به دلیل کمبود وقت و تمرکز بیشتر بر انتخابات ریاست جمهوری، کمیسیون خواست تا یک انتخابات را در 6 میزان 1398 برگزار نماید. بر همین اساس، اعضای این نهاد، به تاریخ 8 جوزای سال گذشته، تقویم انتخابات ریاست جمهوری 1398 را اعلان کرد.

ثبت نام نامزدان انتخابات ریاست جمهوری

مطابق تقویم انتخاباتی ریاست جمهوری 6 میزان 1398 که قبلاً از جانب کمیسیون اعلان گردیده بود، روند ثبت نام نامزدان ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸ خورشیدی به تاریخ اول جدی سال ۱۳۹۷ آغاز و به تاریخ ۳۰ همین ماه موفقانه به پایان رسید. بر بنیاد آمار ثبت شده، در این مدت بیش از ۷۰ تن بسته‌های معلوماتی را دریافت کردند که بعد از بررسی اسناد تمام نامزدان احتمالی ریاست جمهوری، کمیسیون فهرست ابتدایی نامزدان را به تاریخ ۱۶ دلو ۱۳۹۷ نشر نمود. از میان بیست تن مراجعه کننده، هجده تن از آنان به فهرست ابتدایی و نهایی نامزدان انتخابات ریاست جمهوری راه یافته و مطابق به قانون و طرز العمل، در حضور ناظرین و مشاهدین و رسانه‌ها طی قرعه‌کشی به ترتیب آتی در برگه‌ی رای‌دهی جاگزین شدند: ۱- رحمت الله نبیل ۲- سید نورالله جلیلی ۳- دکتر فرامرز تمنا ۴- شیدا محمد ابدالی ۵- احمد ولی مسعود ۶- نور رحمان لیوال ۷- محمد شهاب حکیمی ۸- محمد اشرف غنی ۹- داکتر عبدالله عبدالله ۱۰- محمد حکیم تورسن ۱۱- گلبدین حکمتیار ۱۲- عبدالطیف پدram ۱۳- نورالحق علومی ۱۴- الحاج محمد ابراهیم الکوزی ۱۵- پوهاند پروفیسور دکتر غلام فاروق نجرابی ۱۶- عنایت الله حفیظ ۱۷- محمد حنیف اتمر ۱۸- داکتر زلمی رسول.

اما در آخرین دقایق، داکتر زلمی رسول، داکتر شیدا محمد ابدالی، حاجی محمد ابراهیم الکوزی و نورالحق علومی از جمله نامزدان انتخابات ریاست جمهوری از نامزدی شان در این انتخابات رسماً انصراف کردند.

چارچوب‌ها: پلان‌های عملیاتی، لوایح و طرز العمل‌های انتخاباتی

کمیسیون پلان‌های عملیاتی که معلومات مفصل در مورد چگونگی آمادگی‌ها برای ثبت نام رای‌دهندگان، رای‌دهی، شمارش آراء، جمع بندی و اعلان نتایج انتخابات را ارائه می‌نماید، در وقت معین (قبل از انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸) تهیه، نهایی و تصویب کرد. پلان‌های عملیاتی کمیسیون شامل پلان عملیاتی انتخابات ریاست جمهوری، پلان عملیاتی ثبت نام تقویتی رای‌دهندگان 33 ولایت و پلان عملیاتی ثبت نام و تهیه فهرست رای‌دهندگان ولایت غزنی می‌باشد. هم‌چنان کمیسیون، جهت اجرای هر چه بهتر مواد قانون انتخابات، ۱۹ لایحه، ۱۵ طرز العمل، ۱۱۹ فیصله‌نامه و سایر اسناد حقوقی را تصویب نموده و در مطابقت به آن تمام فعالیت‌های خویش را انجام داده است.

لوايح

کمیسیون برای برگزاری شفاف انتخابات ششم میزان 1398، لوايح ذيل را به تصویب رسانیده است:

- ✚ لایحه ثبت نام تقویتی و تهیه فهرست رای‌دهندگان و اصول رفتار احزاب سیاسی، مشاهدین و رسانه‌ها؛
- ✚ تعدیل لایحه صدور اعتبارنامه برای احزاب سیاسی، کاندیدان، نهادی‌های ناظر و مشاهد و رسانه‌ها برای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ✚ تعدیل لایحه معرفی معاون یا معاونین جدید کاندید ریاست جمهوری در صورت وفات، انصراف، ابتلا به مریضی صعب‌العلاج و یا اثبات عدم واجد شرایط بودن معاون یا معاونین؛
- ✚ لایحه تنظیم فعالیت‌های رسانه‌های همگانی در جریان انتخابات؛
- ✚ تعدیل لایحه ایجاد، وظایف و صلاحیت‌های کمیته رسانه‌ها؛
- ✚ تعدیل لایحه مبارزات انتخاباتی؛
- ✚ تعدیل لایحه حضور مهمانان خاص در مراکز انتخاباتی به منظور مشاهده از روندهای مختلف انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ✚ تعدیل لایحه استخدام کارکنان موقت انتخاباتی برای انتخابات ریاست جمهوری؛
- ✚ لایحه اشتراک نمایندگان احزاب سیاسی، رسانه‌ها، ناظرین و مشاهدین ملی و بین‌المللی در جلسات علنی کمیسیون مستقل انتخابات؛
- ✚ لایحه تنظیم امور مالی مبارزات انتخاباتی کاندیدان ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ✚ لایحه رای‌دهی انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸؛
- ✚ لایحه شمارش آرای انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ✚ لایحه جمع بندی نتایج انتخابات ریاست جمهوری 6 میزان 1398؛
- ✚ لایحه تفتیش، بازشماری و ابطال آرای انتخابات ریاست جمهوری 1398؛

🇮🇷 لایحه تطبیق تصامیم کمیسیون شکایات انتخاباتی، هیئت مختلط و محکمه اختصاصی و اعلان نتایج نهایی انتخابات ریاست جمهوری.

طرز العمل‌ها

طرز العمل‌های آتی به منظور تنظیم فعالیت‌های امور انتخابات ریاست جمهوری 1398، از سوی کمیسیون تصویب و اجرایی شده است:

- ❖ طرز العمل تعیین موقعیت کاندیدان ریاست جمهوری و تصویر آن‌ها در ورق رای‌دهی به اساس قرعه؛
- ❖ طرز العمل خاص برای استخدام کارکنان دائمی کمیسیون؛
- ❖ طرز العمل استخدام کارمندان موقت انتخاباتی؛
- ❖ طرز العمل ثبت نام رای‌دهندگان ولایت غزنی سال ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل ثبت نام تقویتی رای‌دهندگان سال ۱۳۹۸؛
- ❖ تعدیل طرز العمل استخدام کارکنان موقت انتخاباتی؛
- ❖ طرز العمل صدور اعتبارنامه و کارت شناسایی نظارت، مشاهده و تهیه گزارش؛
- ❖ طرز العمل امور مالی مبارزات انتخاباتی کاندیدان ریاست جمهوری ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل رای‌دهی و شمارش آراء انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل نظارت و رسیدگی به تخطی‌ها و تخلفات رسانه‌ای مبارزات انتخاباتی ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل بسته بندی مواد حساس انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل جمع‌آوری مواد انتخاباتی در دفاتر ولایتی؛
- ❖ طرز العمل عملیاتی مرکز ملی جمع بندی نتایج انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل تفتیش، بازشماری و ابطال آراء انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸؛
- ❖ طرز العمل سیستم جمع بندی و بررسی فورمه‌های دیجیتلی.

به کارگیری سیستم بایومتریک

بر بنیاد تعدیل قانون انتخابات ۱۳۹۷، کمیسیون مکلف به استفاده از تکنالوژی بایومتریکی در تمام مراحل انتخاباتی به شمول ثبت نام رای‌دهندگان و تثبیت هویت آن‌ها بود. به این لحاظ، کمیسیون مطابق به امضای قرار داد با کمپنی درملوک، ۱۷ هزار و ۸۶۵ پایه دستگاه بایومتریک، به تعداد ۱۷ هزار و ۸۴۹ پرنتر و به تعداد ۲۱ هزار و هفت پاوربانک را تهیه و خریداری نمود. به همین ترتیب، به تعداد ۱۸ هزار و ۹۸۰ پایه دستگاه بایومتریک نیز از اداره ملی احصائیه و معلومات به منظور پیشبرد امور انتخابات گرفته شد. اما به دلیل کمبود وقت و پس از مطالعات زیاد،

رهبری کمیسیون در مشوره با احزاب و ستادهای انتخاباتی، تصمیم گرفت که در روز انتخابات و پلانهای پس از انتخابات از این سیستم طوری ذیل استفاده صورت گرفت:

✚ فهرست الکترونیکی رای دهندگان در هر ماشین نصب شد؛

✚ عکس چهره، تذکره و نشان دو انگشت (شصت) رای دهنده اخذ شده و تصدیق رای دهی چاپ و در عقب ورق رای نصب گردید؛

✚ فورم نتایج دیجیتلی در ماشین بایومتریک نصب شده و پس از اخذ عکس فورم نتایج اصلی تکمیل شده، فورم نتایج دیجیتلی نیز تکمیل شده و در صورت موجودیت پوشش انترنیتی، عکس فورم نتایج و فورم دیجیتلی به دفتر مرکزی ارسال می گردید.

کمیسیون برای تامین شفافیت و تطبیق قانون قبل از استفاده این دستگاهها، آنرا مورد ارزیابی نهادهای ملی و بین المللی (پوهنتون پولی تخنیک کابل، وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، و مسئولین «UNDP» قرار داد.

تدابیر ضد تقلب در انتخابات

تدابیر ضد تقلب را می توان چنین نامبرد: عدم استخدام کارمندان مفسد، اوراق رای دهی دارای سریال نمبر و (QR) کُد، نصب ردیاب در مواد قابل انتقال به ولایات و برعکس، استفاده از دستگاه بایومتریک، رنگ انگشت، فهرست کاغذی و دیجیتلی در روز انتخابات، گرفتن عکس فورمه های نتایج بعد از خانه پری و ارسال آن به مرکز ملی جمع بندی و مرکز دیجیتلی و نشر آن در سیستم الکترونیک جهت دسترسی تکت های انتخاباتی و مقایسه ی معلومات پروسس شده ی هر دو مرکز بعد از تکمیل شدن.

استخدام کارمندان

در ساختار و استخدام کارمندان موقت و دایمی، کمیسیون با در نظر داشت درس های آموخته شده از انتخابات گذشته، اصلاحات در تشکیلات و سایر روندهای انتخاباتی به وجود آورد. لذا، ساختار تشکیلاتی دارالانشاء و دفاتر ولایتی کمیسیون مورد بازنگری قرار گرفته و بست های جدید خصوصا در ریاست های امور انتخاباتی زون ها ایجاد شد. به این لحاظ، جهت تامین شفافیت و تسریع روند استخدام کارمندان دایمی، کمیسیون انتخابات با کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی تفاهمنامه امضاء کرد. بر اساس این تفاهمنامه، به تعداد دو بست اول دارالانشاء کمیسیون (معاونیت عملیاتی و معاونیت روابط ستراتیژیک)، ۲۱ بست ریاست امور ولایات و بیشتر از ۴۳ بست ۳ و ۴ در دفتر مرکزی به اعلان سپرده شده و طی یک پروسه شفاف از طریق رقابت آزاد استخدام شده اند.

کمیسیون مستقل انتخابات، مطابق تقویم انتخاباتی و در مطابقت با پلان استخدام ریاست‌های منابع بشری، کارمندان مورد نیاز ثبت‌نام تقویتی و ثبت‌نام عمومی ولایت غزنی در مرکز و ولایات، کارمندان هر دو مرکز ملی جمع‌بندی نتایج، و کارمندان روز انتخابات را با رعایت درصدی جندر استخدام کرده است.

آموزش

ریاست آموزش‌های انتخاباتی طبق پلان آموزش برنامه‌های آموزشی خود را در مرکز و ولایات برای کارمندان جدیدالتقرر، دایمی و کارمندان موقت تمام مراحل این پروسه موفقانه به پایان رساند. این ورکشاپ‌ها قرار ذیل برگزار شده است:

- برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۹ جوزای ۱۳۹۸ برای ۶۸ تن مبلغ آگاهی‌عامه‌ی نواحی و ولسوالی‌های ولایت کابل از سوی دفتر این ولایت؛
- برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۹ سنبله ۱۳۹۸ برای مدیران جندر دفاتر ولایتی ۳۴ ولایت، در مرکز این کمیسیون؛
- برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۹ سنبله ۱۳۹۸ برای رؤسای دفاتر ولایتی ۳۴ ولایت در مرکز کمیسیون؛
- برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۲۷ سنبله ۱۳۹۸ برای مسئولان رسانه‌های ملی و بین‌المللی، جامعه‌ی مدنی، نامزدان، احزاب سیاسی و نهادهای ناظر بر روند انتخابات، جهت مشاهده و نظارت از روند انتخابات؛
- برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۷ عقرب ۱۳۹۸ پیرامون بازشماری و تفتیش آرا برای ۱۲۰ تن کارمند کمیسیون؛ و
- برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۱۱ عقرب ۱۳۹۸، پیرامون بازشماری و تفتیش آرا برای ناظرین و مشاهدین.

آگاهی‌عامه

ریاست آگاهی‌عامه دارالانشای کمیسیون، با تهیه و ترتیب پیام‌های مؤثر و نشر آن‌ها از طریق رسانه‌های همگانی (تصویری، چاپی و سمعی)، در راستای تشویق و ترغیب مردم برای مشارکت فعال و همه‌جانبه در انتخابات، اقدامات مهمی را انجام داده است. این فعالیت‌ها دربرگیرنده‌ی فعال‌سازی مرکز معلومات انتخابات به تاریخ اول جوزای ۱۳۹۸ در دو شفت کاری در داخل کمیسیون، برگزاری ورکشاپ آموزشی پنج روزه به تاریخ ۳۰ اسد ۱۳۹۸ جهت آموزش نزدیک به ۲۰۰ تن مدیر و آموزگار آگاهی‌عامه‌ی دفاتر ولایتی (TOT)، برگزاری ورکشاپ آموزشی به تاریخ ۱۵ اسد ۱۳۹۸ برای ۹۰۰ مبلغ جهت تطبیق کمپاین آگاهی‌عامه، از سوی مدیران و آموزگاران دفاتر

ولایتی، برگزاری ورکشاپ آموزشی برای ۱۱۱ تن مدیران و آموزگاران آگاهی‌عامه ذکور و اناث دفاتر ولایتی در مرکز کمیسیون می‌باشد.

همچنان، از ۲۹ اسد الی ۶ میزان در سرتاسر کشور نشست رو در رو دایر شده، که ۴۸ هزار و ۱۴۶ آن برای مردان و ۱۵ هزار و ۵۹۳ آن برای زنان دایر شده که مجموعاً یک میلیون و ۲۴۴ هزار و ۷۱۶ شهروند تحت پوشش قرارداد شده است.

به همین ترتیب، مبلغین آگاهی‌عامه در مرکز و ولایات، به تعداد ۵۵۰ هزار و ۷۴۸ قطعه پوستر را نصب و به تعداد ۸۷۲ هزار و ۱۶ برگه‌ی تبلیغاتی، ۶۷۳ هزار و ۳۰۷ عدد بروشور و به تعداد ۸۷۷ هزار و ۳۴۶ سایر مواد چاپی آگاهی‌عامه (برگه‌ی معلوماتی، برگه‌ی نمونه‌ای رای و بلبورد) را توزیع/نصب نموده اند. در کنار آن، سه نشست آگاهی دهی را در دفاتر ولایتی با علمای دین، جوانان فعال و فعالان جامعه مدنی، نمایندگان احزاب سیاسی و فعالان حقوق زن برگزار کرده است.

حدود بیش از دو صد پیام معلوماتی، تشویقی و اطمینان‌دهی به زبان‌های (دری، پشتو و اوزبیک) در زمان کمپاین انتخابات ریاست جمهوری تا دو هفته بعد از برگزاری آن برای نشر در رسانه‌های قراردادی و شبکه‌های اجتماعی کمیسیون (فیسبوک، انیستاگرام و تویتر) به ترتیب ذیل طرح و تولید گردیده است:

✚ طرح، تهیه، دیزاین و نشر پیام‌های شمارش معکوس برای روز انتخابات ریاست جمهوری (قبل از ۶ میزان)

از ۶۸ روز تا انتخابات ریاست جمهوری به سه زبان (دری، پشتو و اوزبیک)؛

✚ طرح، تهیه و دیزاین بیش از ۱۴۰ پیام معلوماتی و تشویقی برای نشر در شبکه‌های اجتماعی تا دو هفته

بعد از انتخابات ریاست جمهوری ۶ میزان ۱۳۹۸؛

✚ طرح، تهیه، دیزاین و نشر حدود ۲۰ مورد معلومات راجع به انتخابات به شکل انفوگرافیک در شبکه‌های

اجتماعی تا دو هفته بعد از انتخابات؛

✚ طرح و تولید ۵۸ اسپات تلویزیونی و ۵۸ اسپات رادیویی به سه زبان دری، پشتو و اوزبیک و نشر آن‌ها از

طریق ۳۹ شبکه پربیننده ملی و محلی تلویزیونی و ۶۴ شبکه رادیویی ملی و محلی؛

✚ طرح پیام، دیزاین و نصب سه نوع بلبورد (به تعداد ۷۲۳ پایه) به سائزهای مختلف و به زبان‌های دری،

پشتو و اوزبیک؛

✚ طرح پیام، دیزاین و توزیع هشت نوع پوستر به تعداد یک میلیون برگه و به زبان‌های دری، پشتو و اوزبیک؛

✚ طرح، دیزاین، توزیع و نشر چهار نوع بروشور معلوماتی و تشویقی به زبان‌های دری، پشتو و اوزبیک، به

تعداد ۳ صد و ۲۰ هزار برگه؛

طرح، دیزاین، چاپ، توزیع/نشر پنج نوع برگه‌ی تبلیغاتی، به زبان‌های دری، پشتو و اوزبیک، به تعداد یک میلیون و 666 هزار و 667 برگه؛

طرح پیام، دیزاین، چاپ، توزیع/نشر ده نوع برگه‌ی معلوماتی (فکت‌شیت) به زبان‌های دری، پشتو و اوزبیک به تعداد 353 هزار و 839 برگه؛

طرح پیام، دیزاین، چاپ، توزیع/نشر ورق رای‌دهی نمونه‌ای جهت آشنایی مردم با کاندیدان و نحوه‌ی رای دادن در نسخه‌ی اصلی ورق رای، به تعداد دو میلیون نسخه؛

طرح، ترتیب، دیزاین، چاپ، توزیع/نشر کتاب راهنمای آموزگاران آگاهی‌عامه به تعداد 1100 جلد؛
توزیع کتابچه یادداشت به تعداد 38 هزار و 160 جلد؛

توزیع دوسیه به تعداد ۱۳ هزار و ۶ صد دانه؛

توزیع 38 هزار قلم به تعداد 38 هزار دانه.

سهم‌گیری زنان در انتخابات

شمولیت زنان در روند انتخابات حیثیت یک عنصر کلیدی در سنجش میزان دموکراتیک و مشروع بودن انتخابات را دارد. با این وصف، کمیسیون برای حصول اطمینان از شامل‌سازی زنان در روندهای انتخاباتی تلاش‌های قابل ملاحظه‌ی نموده است. قبل از انتخابات ریاست جمهوری 6 میزان 1398، کمیسیون نشست‌هایی را با نمایندگان وزارت امور زنان به‌منظور آمادگی برای انتخابات، امضای توافقنامه درباره موضوع تلاشی کنندگان زن دایر کرد. به همین ترتیب، کمیسیون چهار برنامه هماهنگی جندر در باره افزایش اشتراک زنان و پیشرفت در فعالیت‌ها در دور بعد از انتخابات با نهادهای جامعه مدنی و آمرین جندر از نهادهای دولتی برگزار نمود. همچنین، قبل از انتخابات یک نشست با علمای دینی در باره اشتراک زنان تدویر شد و یک نشست دیگر پس از انتخابات، به‌منظور آگاهی زنان از روندهای انتخاباتی، با نهادهای جامعه مدنی که در راستای دفاع از حقوق زنان کار می‌کنند، برگزار شد. به همین ترتیب، در نشست‌های کمیسیون فرصت‌ها و میکانیزم‌ها برای شامل‌سازی فعال‌تر زنان در تشکیلات کمیسیون و تشویق آن‌ها برای ثبت‌نام و اشتراک در انتخابات، بارها مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفت. در عرصه‌ی تلاشی کنندگان زن تلاش‌های زیاد یکجا با وزارت معارف، امور زنان، عالمان دین، وزارت شهرسازی، اقارب کارمندان رای‌دهی مرد، روسای دفاتر ولایتی، متنفذین قومی و غیره صورت گرفت. هم‌چنان برخی از فعالیت‌های آگاهی‌عامه روی اشتراک زنان در انتخابات متمرکز بود.

ماده سی و هفتم قانون اساسی کشور، حکم می‌کند که زن و مرد از حق رای مساوی برخوردارند و زنان می‌توانند مانند مردان در انتخابات اشتراک کرده و به کاندیدای دلخواه خویش رای دهند. به همین لحاظ، ریاست آگاهی‌عامه،

در پلان‌های عملیاتی خویش همواره زنان را یکی از مخاطبان اساسی و اصلی در کمپاین‌های آگاهی دهی دانسته و با داشتن یک مدیر آگاهی‌عامه از قشر زنان در هر ولایت، 23 آموزگار و 240 مبلغ زن، تمامی زنان کشور را به صورت مستقیم تحت پوشش کمپاین‌های آگاهی‌عامه قرار داده است. طرح، تولید و نشر 9 اعلان ویژه‌ی (تلویزیونی و رادیویی) برای زنان و داشتن سهم 50 درصدی کرکتران در اعلان‌های (تلویزیونی و رادیویی) دیگر در روند انتخابات، نمونه‌ی بارزی از این توجه و تمرکز بوده است.

فعالیت‌های جندر

آمریت جندر کمیسیون مستقل انتخابات، فعالیت‌های ذیل را در هماهنگی و همکاری با سایر بخش‌های این کمیسیون، انجام داده است:

- تسوید استراتیژی جندر و ارسال آن به رهبری و بخش‌های مرتبط کمیسیون مستقل انتخابات برای اخذ نظریات و استغنا‌ی محتوی استراتیژی جندر جهت افزایش سطح مشارکت زنان در پروسه انتخابات ریاست جمهوری؛
- تهیه و ترتیب پلان عملیاتی و رهنمود تطبیقی برای آن و ارسال اسناد متذکره به مدیران جندر دفاتر ولایتی (PGO) جهت تطبیق در پروسه انتخابات ریاست جمهوری در سطح ولایات؛
- استخدام ۳۴ مدیر جندر به صورت بالمقطع برای تطبیق پلان آمریت جندر در ۳۴ ولایت کشور؛
- تطبیق پلان عملیاتی آمریت جندر به سطح ۳۴ ولایت به منظور بلند بردن سطح مشارکت زنان در پروسه‌ی انتخابات تحت نظر روسای ولایتی و توسط مدیران جندر؛
- تامین ارتباطات و هماهنگی با موسسات محلی و بین‌المللی، نهاد دولتی (ریاست امور زنان) به سطح مرکز و ولایات، زنان نخبه، نهادهای مدنی، علمای دین، روسا و آمرین جندر وزارت‌های ذیدخل در امور انتخابات جهت افزایش میزان مشارکت زنان در پروسه انتخابات ریاست جمهوری؛
- تدویر برنامه‌های آگاهی‌دهی جندر در سطح ولایات؛
- همکاری با همه دیپارتمنت‌های کمیسیون در سطح مرکز و دفاتر ولایتی در بخش‌های (استخدام، وظایف لوژستیکی، نظارت از محلات ثبت نام و رای‌دهی، تدویر برنامه‌های آموزشی، جمع‌آوری ارقام کارمندان به تفکیک جنسیت)؛
- تدویر جلسات هماهنگی جندر و انتخابات با زنان نخبه نهادهای مدنی، آمرین و روسای جندر، علمای دین و گروپ جوانان؛

- برگزاری 18362 جلسه‌ی جندر و انتخابات به‌صورت مجموعی در مرکز و ولایات به هدف جلب حمایت و همکاری نهادهای مدنی، علمای دینی، مسئولین جندر دفاتر ولایتی و جوانان در تشویق و ترغیب زنان برای اشتراک در انتخابات ریاست جمهوری 6 میزان 1398 که به‌طور مجموعی حدود 398425 نفر در این جلسات اشتراک داشته‌اند؛
- تدویر دو برنامه آموزشی (جندر و انتخابات) برای مدیران جندر ۳۴ ولایت به هدف بلند بردن مهارت مدیران جندر در مدیریت انتخابات؛
- برگزاری برنامه آگاهی‌دهی درباره‌ی خشونت‌های انتخاباتی؛
- برگزاری برنامه آگاهی‌دهی (جندر و انتخابات) برای روسا، مدیران، آموزگاران و مبلغین آگاهی‌عامه دفاتر ولایتی؛
- برنامه آگاهی‌دهی (نقش جندر در مشاهدات انتخاباتی، نظارت و گزارش‌دهی) برای ناظرین ملی و نمایندگان کاندیدان ریاست جمهوری؛
- ایجاد شبکه کاری میان مدیران جندر در سطح دفتر مرکزی و دفاتر ولایتی به‌منظور ایجاد هماهنگی در تطبیق پلان آمریت جندر، گزارش‌دهی از انجام فعالیت‌ها، دریافت مشکلات و حل به‌موقع آن؛
- استخدام 68 هماهنگ‌کنندگان جندر در 34 ولایت کشور؛ و

همکاری با وزارت امور زنان در قسمت دریافت تلاشی کنندگان زن

بر اساس گزارش نهایی وزارت امور زنان، در انتخابات ریاست جمهوری ششم میزان 1398، به تعداد ۹۱۷۵ تن زن به عنوان تلاشی‌کننده استخدام گردیده است. با آن‌هم در تعدادی از مرکزها به دلیل وجود رسم‌های ناپسند و تاثیرات امنیتی، کمبود تلاشی‌کننده و کارمند انتخاباتی محسوس گردید. اما برای حل این مشکل، هیئت رهبری کمیسیون مستقل انتخابات با صدور فیصله نامه‌ای شماره 84 خویش برای سهم‌سازی زنان در انتخابات و ضرورت تعیین کارمندان زن در محلات رای‌دهی زنانه، زمینه را برای استخدام کارمندان زن مهیا کردند و در مناطقی که به دلیل نبود متقاضیان زن وجود نداشته باشد، کمیسیون شخص «مرد» مورد اعتماد مردم را که از جانب ملک یا بزرگ قریه، شورای قریه و سایر نهادهای مورد اعتماد مردم معرفی می‌شدند، به عنوان کارمند محلات رای‌دهی زنانه و تلاشی‌کننده استخدام گردیدند.

کمیته رسانه‌ها

کمیسیون بر بنیاد ماده ۲۷ قانون انتخابات، کمیته‌ی رسانه‌ها را به منظور نظارت از گزارش‌دهی و نشر منصفانه و بی‌طرفانه‌ی مبارزات انتخاباتی و رسیدگی به تخلفات رسانه‌ای مغایر با اهداف، پالیسی‌ها و طرزالعمل‌های مربوط و با رعایت دسترسی به معلومات، ایجاد و بعد از ۴۵ روز از اعلان نتایج نهایی انتخابات آنرا منحل کرد. این کمیته به تعداد سه کنفرانس، پنج اعلامیه و در حدود شش فیصله‌نامه را پیرامون موضوعات مختلف در جریان این پروسه صادر کرده است.

ثبت نام رای‌دهندگان و نمایش فهرست رای‌دهندگان در مراکز

کمیسیون، جهت شناسایی افراد واجد شرایط رای‌دهی در پروسه ثبت‌نام و تهیه فهرست رای‌دهندگان از تذکره تابعیت که ثبت و تایید ثبت احوال نفوس باشد، به‌حیث مهم‌ترین و با اعتبارترین سند معتبر ملی، استفاده کرد. پروسه‌ی ثبت‌نام تقویتی و نمایش فهرست رای‌دهندگان در تمامی ولسوالی‌ها و نواحی شهرهای ۳۳ ولایت کشور (بدون ولایت غزنی) به تاریخ ۱۸ جوزا آغاز و به تاریخ ۸ سرطان در ۳۳ ولایت رسماً خاتمه یافت. اما ثبت نام رای‌دهندگان ولایت غزنی به علت تظاهرات و مشکلات امنیتی چند روز به تأخیر آغاز گردید. به همین دلیل این پروسه در ولایت غزنی برای مدت یک هفته تمدید شده و به تاریخ ۱۵ سرطان پایان یافت. در این پروسه یک هزار و هفتصد و نود و یک (۱۷۹۱) جلد کتاب استفاده شده است و در مجموع به تعداد ۳۲۹ هزار و ۳۱۲ تن جدیداً ثبت نام کرده که ۳۴ درصد آنرا زنان تشکیل می‌دهد. در کنار آن ثبت‌نام عمومی رای‌دهندگان در غزنی نیز راه اندازی شد که در مجموع ۲۴۴ هزار و ۴۰۹ تن در آن ولایت ثبت نام کرد که بیشتر از ۳۰ درصد آنرا زنان تشکیل می‌دهد. در مجموع ۵۷۳ هزار و ۷۲۱ تن در این روند ثبت‌نام کردند.

تجدید و پاک‌سازی فهرست رای‌دهندگان

کمیسیون، برای اولین بار در تاریخ انتخابات کشور، فهرست رای‌دهندگان را برای انتخابات ولسی جرگه ۱۳۹۷، تهیه و استفاده کرد و در انتخابات ریاست جمهوری ۶ میزان ۱۳۹۸، بر اساس امضای تفاهمنامه‌ی با اداره‌ی ملی احصائیه مرکزی و معلومات فهرست رای‌دهندگان را دوباره تصحیح، تصفیه و به دو شکل چاپی و دیجیتالی به تفکیک محلات مراکز رای‌دهی تهیه کرد. بر این اساس ۴ صد هزار مورد بدون اساس و در حدود ۲۰ هزار نفر به‌صورت انتقالی بودند، از دیتابیس حذف گردید. بعد از تصفیه‌ی فهرست رای‌دهندگان سال قبل و سال جاری، در اداره‌ی ملی احصائیه و مرکز ملی ثبت معلومات کمیسیون به تعداد ۹ میلیون و ۶۶۵ هزار و ۷۴۵ تن که ۶ میلیون و ۳۳۱ هزار و ۵۱۵ تن آن مرد و ۳ میلیون و ۳۳۴ هزار و ۲۳۰ تن آن زن می‌باشد، واجد رای‌دهی شناخته شدند.

تصویب مراکز و محلات رای دهی

بعد از بررسی‌های امنیتی در ۳۴ ولایت کشور، به تعداد ۵۳۷۳ مرکز به شمول ۲۹ هزار و ۵۸۶ محل که ۱۱ هزار و ۱۱۹ محل زنانه و ۱۸ هزار و ۴۶۷ محل مردانه می‌باشد، به تاریخ ۲۷ اسد ۱۳۹۸ طی کنفرانس مطبوعاتی تصویب گردید.

همچنان به خاطر جلوگیری از ضیاع وقت و تسریع روند رای دهی محلات از ۶۰۰ نفری به ۴۰۰ نفری تقلیل و تعداد محلات افزایش یافت و جهت جلوگیری از مراکز خیالی هر مرکز دارای کُد GPRS مشخص کُدگذاری شد.

اهدای اعتبارنامه، جهت نظارت از روند انتخابات

ریاست ارتباط خارجه‌ی کمیسیون طبق تقویم انتخاباتی، روند صدور اعتبار نامه و کارت شناسایی را به گونه‌ی آنلاین، به تاریخ ۶ ثور ۱۳۹۸ آغاز کرد. قرار بود این روند به تاریخ ۳۰ سنبله سال روان تکمیل گردد، اما به دلیل مشکلات پیش آمده در سیستم، ناآشنایی نهادها در استفاده از این سیستم و نسبت به تقاضای داوطلبان، این روند الی ۳ میزان و روند تاییدی کارت‌های شناسایی الی ۴ میزان سال جاری از جانب کمیسیون تمدید گردید. کمیسیون برای نامزدان، نهادهای داخلی، خارجی و رسانه‌های ملی و بین‌المللی برای مشاهده و نظارت از پروسه انتخابات اعتبارنامه توزیع کرد که به اساس آن می‌توانستند از طریق حساب‌های کاربری‌شان وارد سیستم توزیع کارت شناسایی شده و کارت‌های ناظرین یا مشاهدین خویش را چاپ و غرض تایید به کمیسیون ارایه نمایند. در این مدت، برای ۳۳ حزب، ۳۸ نهاد ملی، ۲۳ نهاد بین‌المللی، ۱۰۶ رسانه ملی و بین‌المللی و تمام نامزدان ریاست جمهوری به گونه‌ی مجموعی به تعداد ۲۶۰ اعتبار نامه و به تعداد ۱۴۴ هزار و ۱۴۶ کارت برای نظارت و مشاهده صادر و توزیع کرده است.

تصویب بودیجه

بودجه‌ی مورد نیاز انتخابات ریاست جمهوری که قبلاً از سوی کمیسیون طرح و ترتیب گردیده بود، به تاریخ ۲۰ سرطان ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۴۹.۸ میلیون دالر امریکایی منظور شد. از مجموع ۱۴۹.۸ میلیون بودیجه مبلغ ۹۰.۵ میلیون دالر آن از جانب دولت افغانستان و ۵۹.۳ میلیون دالر آن از جانب جامعه‌ی جهانی از طریق UNDP-UNSEP تامین شد.

انتقال مواد حساس و غیر حساس انتخاباتی به ولایات

مواد حساس و غیر حساس انتخاباتی مطابق جدول زمانی از قبل تعیین شده به موقع و به صورت نورمال به دفتر مرکزی کمیسیون مواصلت ورزید. ریاست خدمات کمیسیون، مطابق تقویم انتخاباتی و پلان انتقالات بسته‌بندی نموده و با همکاری نیروهای امنیتی و دفاعی کشور با حضور داشت ناظرین، این مواد را در قدم اول به دفاتر ولایتی

کمیسیون، بعد از آن به ولسوالی‌ها و مراکز ولسوالی‌ها و در آخر به مراکز و محلات رای‌دهی، در وقت و زمان تعیین شده، انتقال داد.

مبارزات انتخاباتی و امور مالی نامزدان

به‌منظور ارایه برنامه‌های نامزدان و جلب حمایت رای‌دهندگان مطابق حکم قانون انتخابات یک دوره ۶۰ روزه مبارزات انتخابات تعیین گردیده است که در این مدت آن‌ها فرصت دارند تا کمپاین‌های انتخاباتی شان را تطبیق نمایند.

براین اساس کمیسیون، مبارزات انتخاباتی نامزدان ریاست جمهوری را مطابق به تقویم انتخاباتی، مدت ۶۰ روز از ۶ اسد سال ۱۳۹۸ الی ۳ میزان همان سال طی یک کنفرانس مطبوعاتی اعلان کرد.

امور مالی نامزدان، توسط «لایحه تنظیم امور مالی مبارزات انتخاباتی کاندیدان ریاست جمهوری ۱۳۹۸» تنظیم گردید و این لایحه، طرزالعمل، رهنمود و فورمه‌های امور مالی کاندیدان توسط کمیسیون تهیه گردیده و در اختیار کاندیدان قرار داده شد.

مطابق به فقره (۲) ماده ۷۷ قانون انتخابات، نامزدان در خلال ۶۰ روز مبارزات انتخاباتی، ملزم به ارایه گزارش از منابع تمویل، حدود و موارد مصارف انتخاباتی خود به کمیسیون بوده و معلومات مربوط به حساب بانکی، صورت حساب بانکی، نماینده امور مالی، گزارش قروض خویش را نیز با استفاده از فورمه‌های مربوط به کمیسیون ارایه می‌دارند.

برای حصول اطمینان از تامین شفافیت و تنظیم امور مالی انتخاباتی کاندیدان مطابق احکام قانون انتخابات و مصوبات کمیسیون، گزارش‌های دریافتی امور مالی کاندیدان - هم‌زمان با اعلان نتایج ابتدایی انتخابات ریاست جمهوری 6 میزان 1398 از طریق وبسایت کمیسیون منتشر و همگانی گردید.

دوره سکوت

کمیسیون، مطابق با قانون به دنبال پایان مبارزات انتخاباتی دوره‌ی سکوت را ۴۸ ساعت قبل از روز رای‌دهی ساعت ۱۲ شب، ۳/۴ میزان آغاز کرد.

در این مدت هر نوع فعالیت و عملکرد کمپاینی نقض صریح قانون انتخابات، لوایح و طرزالعمل‌ها بوده و در این دوره، پخش و نشر پیام‌های تبلیغاتی نامزدان از طریق رسانه‌های جمعی ممنوع می‌باشد.

نامزدان انتخابات ریاست جمهوری با آغاز دوره «سکوت»، تصاویر و عکس‌های خویش را از تمام بنرها، پوسترها و سایر مواد تبلیغاتی از سطح شهرها، به‌خصوص از صد متری مراکز رای‌دهی جمع‌آوری می‌نمایند.

روز انتخابات و شمارش آراء در محلات مراکز

روند رای‌دهی انتخابات ریاست جمهوری به تاریخ ۶ میزان سال ۱۳۹۸ در سراسر کشور با استفاده از تکنالوژی بایومتریک (تنها در روز انتخابات)، از ساعت ۷:۰۰ صبح در سراسر کشور آغاز و پس از دو ساعت تمدید زمان ساعت ۵:۰۰ عصر در سراسر کشور موفقانه پایان یافت.

برای این انتخابات، به تعداد ۹ میلیون و ۶۶۵ هزار و ۷۴۵ تن که ۳۴.۴۹ درصد آن را زنان تشکیل می‌دادند، واجد شرایط رای‌دهی در ۲۹ هزار و ۵۸۶ محل زنانه و مردانه شناخته شده بودند. اما به دلیل تهدیدات بلند امنیتی و عدم حضور کارمندان در برخی از محلات، از میان ۲۹ هزار و ۵۸۶ محل، ۳۰۰۶ محل بسته ماند و تنها در ۲۶ هزار و ۵۸۰ محل رای‌دهی در این روز، انتخابات برگزار شد.

بعد از ختم رای‌دهی، محلات رای‌دهی به محلات شمارش آراء مبدل شد. کارمندان رای‌دهی مطابق لوایح و طرزالعمل‌های انتخاباتی، روند شمارش آراء را انجام داده و بعد از تکمیل شدن این پروسه فورمه نتایج را به صورت درست و مطابق طرزالعمل شمارش آراء، خانه‌پری نمودند، در نهایت یک عکس از فورمه نتایج توسط دستگاه بایومتریک گرفته شده و ذریعه انترنت به سرور عمومی در دفتر مرکزی کمیسیون ارسال شد و اصل فورمه نتایج، فهرست رای‌دهندگان و ژورنال محل در خریطه محافظتی انداخته شده و به دفتر مرکزی، ارسال گردید. قرار گزارشات ۹۸ درصد مراکز باز، در ۹۹.۶ درصد مراکز کارمندان وجود داشت، در ۹۹.۵ درصد مراکز نیروهای امنیتی وجود داشت، در ۹۸.۹ درصد مراکز از دستگاه بایومتریک استفاده شده است.

انتقال خریطه‌های محافظتی و فورم نتایج از ولایات به کمیسیون

بعد از برگزاری انتخابات و شمارش آراء در محلات رای‌دهی، روند انتقال خریطه‌های محافظتی که حاوی اصل فورمه نتایج، فهرست رای‌دهندگان و ژورنال محل می‌باشند، با حضور ناظرین و مشاهدین نامزدان، نهادهای مدنی و رسانه‌ها به دفتر مرکزی از سوی ریاست خدمات با همکاری نیروهای امنیتی و دفاعی از شام ششم میزان آغاز و به تاریخ ۱۴ میزان پایان یافت.

جمع بندی و پروسس نتایج

ریاست تکنالوژی معلوماتی کمیسیون، بعد از برگشت مواد حساس و غیر حساس انتخاباتی به دفتر مرکزی، پروسه‌های انتیک (جمع‌آوری خریطه‌های محافظتی)، اسکن فورمه‌های نتایج، تصفیه و بررسی و آن تی سی را در مرکز ملی جمع‌بندی نتایج و انتقال معلومات دستگاه‌های بایومتریک را در مرکز دیجیتلی نتایج، جهت جمع‌بندی نتایج آغاز کرد. در نهایت پس از پروسس و مقایسه‌ی آمار هر دو مرکز، از میان ۲۶ هزار و ۵۸۰ محل رای‌دهی باز، به تعداد ۲۲۹۹

محل توسط تصمیم کمیسیون‌های انتخاباتی باطل گردیده و در نتیجه ۲۴ هزار و ۲۸۱ محل شامل نتایج ابتدایی انتخابات ریاست جمهوری گردید.

ابطال، تفتیش و بازشماری آراء

هدف اساسی تفتیش و بازشماری آراء، تثبیت آرای معتبر و نا معتبر در سطح محلات است، که بر اساس قانون، لوایح و طرز العمل‌ها مشکل داشته است. کمیسیون، بنابر احکام ماده ۸۶ قانون انتخابات و برای تامین شفافیت و حفاظت از آرای واقعی مردم، در ۸ هزار و ۳۲۹ محل که به نحوی مشکلات تثبیت گردیده بود، فیصله تفتیش و بازشماری آنرا صادر نمود.

این روند به تاریخ ۱۸ عقرب ۱۳۹۸ آغاز شد، اما در جریان عملیات تفتیش و بازشماری، بنا بر اعتراض برخی از ستادهای انتخاباتی و پاسخگویی کمیسیون به اعتراض آن‌ها، در حدود چهار روز متوقف گردید. این روند، پس از گفتگو و جلسات تخنیکی با نمایندگان ستادهای انتخاباتی دوباره آغاز شد و در ۲۷ ولایت به شکل نورمال تکمیل گردید. اما در هفت ولایت کشور تخار، سرپل، بدخشان، جوزجان، فاریاب، بغلان و پنجشیر دروازه‌های دفاتر ولایتی کمیسیون به مدت چندین روز بسته ماند. در نهایت با برگزاری چندین نشست معلوماتی کمیسیون پیرامون موضوعات مورد تردید با احزاب سیاسی، نهادهای بین‌المللی، رسانه‌ها، جوانب ذیدخل و نمایندگان با صلاحیت ستادهای انتخاباتی به ویژه ستاد «ثبات و همگرایی» و نشست مشورتی ۲۲ قوس ۱۳۹۸ کمیسیون شکایات انتخابات به آن‌ها، این روند در ولایات باقی‌مانده به تاریخ ۲۴ قوس ۱۳۹۸ در حضور ناظرین و مشاهدین آغاز و پس از بررسی‌های دقیق خاتمه یافت.

کمیسیون مستقل انتخابات، بنابر احکام ماده ۸۶ قانون انتخابات، ماده نهم لایحه جمع بندی آراء و جزء ۱۱ ماده نهم لایحه تفتیش، بازشماری و ابطال آراء، طی فیصله نامه شماره ۱۰۵ خویش به تعداد ۲۴۲۳ محل را به تفتیش و بازشماری ویژه راجع ساخت. اعضای کمیسیون بعد از بررسی گزارش‌ها و چک‌لیست تفتیش در مورد ۱۱۷۹ محل آن، به این فیصله رسیدند که آرای آن غیر معتبر است.

اعلان نتایج ابتدایی

طبق تقویم قرار بود نتایج ابتدایی انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸ به تاریخ ۲۷ میزان ۱۳۹۸ اعلان نماید؛ اما به دلیل مشکل تخنیکی و تامین شفافیت و هم‌چنان اعتراض برخی از تکت‌های انتخاباتی در روند بازشماری و تفتیش آراء، کمیسیون نتایج انتخابات ریاست جمهوری را به تاریخ اول ماه جدی سال ۱۳۹۸ اعلان کرد.

بر این اساس پس از تفتیش و بازشماری، آرای ۲ هزار و ۴۸۱ محل که معادل یک میلیون و ۸۲۴ هزار و ۴۱۰ رای که ۳۱ درصد آن خانم‌ها می‌باشد، معتبر شناخت، که بر بنیاد آن ۹۲۳ هزار و ۸۹۸ (۵۰.۶۴٪) رای را داکتر محمد

اشرف غنی و ۷۲۰ هزار و ۹۹۰ (۳۹.۵۲٪) رای را داکتر عبدالله عبدالله و متباقی آنرا نامزدان دیگر به دست آورده اند.

تطبیق فیصله‌های کمیسیون شکایات

کمیسیون فیصله‌های کمیسیون شکایات انتخاباتی مبنی بر بازشماری مجدد، تفتیش ویژه‌ی ۱۳۷ هزار و ۶۳۰ رأی و ۱۰۲ هزار و ۱۲ رای خارج از زمان را در حضور ناظرین و مشاهدین نهادهای مالی و بین‌المللی به تاریخ ۲۷ دلو ۱۳۹۸ در ریاست‌های امور انتخابات ولایات بدخشان، تخار، سرپل، فاریاب، غزنی، ننگرهار، هلمند، کندهار، کابل و در دفتر مرکزی کمیسیون تطبیق کرد.

اعلان نتایج نهایی

کمیسیون بعد از تطبیق فیصله‌های کمیسیون شکایات انتخاباتی طی کنفرانس مطبوعاتی به تاریخ ۲۹ دلو ۱۳۹۸ نتایج نهایی انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸ را اعلان کرد.

بعد از بازشماری و تفتیش ویژه‌ی آراء، یک میلیون و ۸۲۳ هزار و ۹۴۸ رای که ۳۱ درصد آنرا رای زنان تشکیل می‌دهد، معتبر شناخته شد که بر اساس آن آقای داکتر محمد اشرف غنی با کسب ۹۲۳ هزار و ۵۹۲ رای که ۵۰.۶۴ درصد کل آرای معتبر را دربر می‌گیرد، برنده‌ی انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸ اعلان گردید. هم‌چنان آقای داکتر عبدالله عبدالله و گلبدین حکمتیار از جمله نامزدانی بودند که به ترتیب نسبت به سایر نامزدان باقی‌مانده بیشترین آرای معتبر را کسب کرده بودند.

تفویض و وثیقه انتخاباتی

مطابق به ماده ۸۸ قانون انتخابات، کمیسیون در شام‌گاه ۳۰ دلو ۱۳۹۸ برای جلال‌ت‌آب محمد اشرف غنی برنده‌ی انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۸ خورشیدی، وثیقه انتخاباتی را تفویض کرد. در این مراسم شماری زیادی از مهمانان و مسئولان بلند رتبه‌ی دولتی و غیر دولتی حضور داشتند.

روابط با جامعه جهانی و نهادهای بین‌المللی

برگزاری انتخابات یک پروسه ملی و نماد حاکمیت ملی یک کشور است. این پروسه در افغانستان تحت حمایت تخنیکی و مالی تمویل کنندگان بین‌المللی از طریق پروژه سازمان ملل متحد قرار دارد. کمیسیون در انتخابات گذشته نمایندگان جامعه بین‌المللی را جهت اشتراک در نشست‌های ملی انتخابات و هم‌چنان نشست معلوماتی انتخابات دعوت نموده بود.

سند حمایت از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری ۶ میزان ۱۳۹۸ بین سازمان ملل متحد و کمیسیون‌های انتخاباتی به تاریخ ۱۰ اسد سال جاری به امضا رسید در پی تلاش نماینده خاص سرمنشی ملل متحد در افغانستان شماری از نشست‌ها میان ایشان و کمیسیون در آغاز مراحل مهم انتخابات برگزار گردید. برخی از نشست‌ها از سوی رییس کمیسیون با سفرای خارجی نیز تدویر یافت. هم‌چنان بعد از روز انتخابات تعدادی از نشست‌های بلند پایه میان کمیسیون و نمایندگان جامعه بین‌المللی در خصوص بررسی روز انتخابات و بازدید از جریان‌های کاری در مرکز ملی جمع بندی نتایج، مرکز دیجتلی نتایج و دیگر بخش‌ها صورت گرفت.

روابط کمیسیون با جوانب ذیدخل در انتخابات و ادارات دولتی

بر اساس قانون انتخابات، کمیسیون نقش رهبری روند انتخابات را داشته و بر مبنای این قانون، نهادهای حکومتی و غیر حکومتی، احزاب و ائتلاف‌های سیاسی و انجمن‌ها مکلف به همکاری با کمیسیون در روند انتخابات بوده و باید فیصله‌های آن را که در روشنایی احکام قانون انتخابات (ماده ۱، بند ۱) صادر می‌شود، رعایت کنند. در این میان نقش اداره‌ی ملی احصائیه و معلومات حایز اهمیت است. این اداره مکلفیت دارد که با رعایت احکام قانون و در زمان معین که کمیسیون در پرتو قانون انتخابات (ماده ۹، بند ۲) تعیین می‌کند، آمار و ارقام دقیق و رسمی نفوس هر ولایت، شهر، ولسوالی و قریه‌ها به شمول شهروندان کوچی را در اختیار کمیسیون‌های انتخاباتی قرار دهد. همچنین، نهادهای امنیتی در روند انتخابات نیز دارای نقش برجسته بوده و مسئولیت تامین امنیت محلات رای‌دهی، ارسال مواد انتخاباتی به ولایات و انتقال دوباره‌ی آن‌ها به دفتر مرکزی کمیسیون را بر عهده دارند. سایر وزارت خانه‌ها، ادارات حکومتی و غیر حکومتی نیز طبق قانون انتخابات (ماده ۱۹، بند ۴) مکلف به حمایت همه جانبه از کمیسیون در امور استفاده از سیستم الکترونیکی و تکنالوژی بایومتریک می‌باشد. به تأسی از ماده‌ی دهم قانون انتخابات هیچ کس اجازه ندارد که به‌طور مستقیم و غیر مستقیم در امور انتخابات دخالت کند.

در جریان آمادگی و برگزاری انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸، کمیسیون هماهنگی‌های لازم را با نهادهای اجرایی حکومت انجام داد. تعدادی از نشست‌های هماهنگی با نهادهای مختلف و یک نشست عمومی با تمام آن‌ها در آستانه‌ی برگزاری انتخابات تدویر یافت. این نهادها در چهارچوب صلاحیت قانونی خویش و بدون کدام دخالت در روند انتخابات با کمیسیون همکاری نمودند. روابط کمیسیون با مهمترین نهادهای حکومت در ادامه گزارش به بحث گرفته شده است.

در کل جوانب ذیدخل از زمان آمادگی الی اعلان نتایج در تمام مراحل انتخابات اشتراک داشتند. مسئولین کمیسیون از تمام جوانب ذیدخل درخواست نمود تا به‌طور فعال، عینی و منتقدانه از روند انتخابات نظارت نمایند که این کار سبب تضمین شفافیت زیاد در هر مرحله انتخابات شد. کمیسیون چندین نشست ملی انتخابات و یک

نشست معلوماتی انتخابات که آخرین آن‌ها بعد از روز انتخابات یعنی قبل از اعلان نتایج ابتدایی بود را دایر نمود. در ضمن کمیسیون تعداد زیادی از نشست های هماهنگی با مسئولین امنیتی، نهادهای اجرایی، نمایندگان نامزدان، فعالان جامعه مدنی و امثال آن‌ها را نیز تشکیل داده است.

روابط میان هر دو کمیسیون انتخاباتی، نسبت به انتخابات ۱۳۹۷، به مراتب در جریان انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۹۸ بهبود یافته بود. کمیسیون‌ها در تمام مراحل انتخابات باهم در ارتباط و تماس بودند. تعدادی از نشست‌های مشترک پیرامون مسایل مهم در زمان قبل، جریان و بعد از روز انتخابات میان این‌ها برگزار گردید.

سهم اساسی وزارت امور زنان در روند انتخابات تلاش در جهت شمولیت زنان در تمام مراحل انتخابات، به شمول خدمت در دفتر ساحوی کمیسیون منحيث رییس ولایتی، آمر ولسوالی، معاون ولسوالی، کارمند ساحوی، کارمند تلاشی زنان در روند ثبت نام رای‌دهندگان و کارمند رای‌دهی محلات زنانه در روز انتخابات می‌باشد.

روابط کمیسیون با وزارت امور زنان در روند انتخابات خوب بود. کمیسیون شماری از نشست‌ها را با مسئولان وزارت مذکور به منظور بحث و گفت‌وگو پیرامون پیشرفت‌های کاری و سطح اشتراک زنان در انتخابات نموده است. تعدادی زیادی از نهادهای جامعه مدنی به شمول آنانی که به عنوان مشاهدین انتخابات راجستر شده اند به طور فعال در روند انتخابات اشتراک ورزیده و سبب افزایش شفافیت و اعتبار آن شدند.

کمیسیون نشست‌های متعددی از قبیل نشست‌های عمومی با جوانب ذیدخل، دیدارهای اختصاصی با نهادهای مختلف جامعه مدنی و سایر نشست‌ها با نامزدان، ستادهای انتخاباتی و نمایندگان جامعه مدنی را در مراحل مختلف روند انتخابات دایر نمود.

در جریان انتخابات، بیشترین ارتباطات و تعاملات کمیسیون با نامزدان و ستادهای انتخاباتی آن‌ها بود. نامزدان و تیم‌های آن‌ها تمام روند انتخابات را تحت پوشش قرار دادند. تمام مسایل حاد در روند انتخابات که تمرکز اکثر آن‌ها بالای کاربرد تکنالوژی بایومتریک در انتخابات بود از طریق تدویر نشست‌ها میان کمیسیون و نامزدان مورد بحث و گفتگو قرار گرفت. نامزدان و نمایندگان آن‌ها در نشست های ملی قبل از روز انتخابات و نشست معلوماتی بعد از آن اشتراک ورزیده و هم‌چنان برای نمایندگان نامزدان زمینه نظارت از تمام مراحل قبل، جریان و بعد از روز انتخابات فراهم گردیده و ناظرین راجستر شده آن‌ها به طور کلی از این فرصت بهره برداری کردند.

تفاهمنامه‌های امضا شده با شرکای انتخابات و ادارات دولتی

تفاهم نامه همکاری میان کمیسیون مستقل انتخابات و مرکز آموزش حقوق بشر برای زنان افغان

؛(THRA)

تفاهمنامه همکاری میان کمیسیون مستقل انتخابات و مؤسسه ملی و اجتماعی جوانان افغانستان (AYNSO)؛

امضای تفاهمنامه بین کمیسیون و اداره‌ی مرکزی ثبت احوال نفوس، غرض توزیع تذکره تابعیت ورقی و ترتیب فهرست رای‌دهندگان به اساس تذکره تابعیت؛

امضای تفاهمنامه بین کمیسیون و کمیسیون مستقل اصلاحات اداری، جهت تسریع روند استخدام کارمندان دایمی کمیسیون؛

امضای تفاهمنامه بین کمیسیون و کمیسیون شکایات انتخاباتی، به منظور تسریع همکاری و هماهنگ ساختن فعالیت‌های انتخابات ریاست جمهوری؛

امضای تفاهمنامه بین کمیسیون و نهادهای امنیتی کشور؛

امضای تفاهمنامه بین کمیسیون و وزارت معارف، به منظور استفاده از مکاتب جهت فراهم ساختن مراکز و محلات انتخاباتی در مرکز و ولایات؛

امضای تفاهمنامه میان کمیسیون و وزارت صحت عامه، جهت استفاده از شفاخانه‌های دولتی برای ایجاد مراکز و محلات انتخاباتی در مرکز و ولایات؛

امضای تفاهمنامه میان کمیسیون و وزارت تحصیلات عالی، غرض همکاری در فراهم ساختن پوهنتون‌های دولتی برای استفاده مراکز و محلات انتخاباتی در روز انتخابات؛

امضای تفاهمنامه میان کمیسیون و رادیو تلویزیون ملی افغانستان، جهت همکاری مستمر در پخش نشرات متکی بر حقایق، واقعیت‌ها و حفظ بی‌طرفی؛

امضای تفاهمنامه‌ی کمیسیون با مؤسسه انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) برای حفظ و تامین شفافیت بیشتر در پروسه انتخابات؛

امضای تفاهمنامه‌ی کمیسیون با مؤسسه (د آزادو ناکنو او شفافیت د شمار مؤسسه)، غرض دقت و نظارت بر روند انتخابات برای تامین شفافیت و عدالت در انتخابات؛

امضای تفاهمنامه میان کمیسیون و مؤسسه دیده‌بان انتخابات و شفافیت افغانستان، به منظور همکاری مؤثر و دوامدار جهت بهبود؛

تفاهمنامه میان کمیسیون مستقل انتخابات و وزارت امور زنان؛

تفاهمنامه میان کمیسیون مستقل انتخابات و اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان؛

تفاهمنامه میان کمیسیون مستقل انتخابات و اتاق صنایع و معادن افغانستان؛

تفاهمنامه میان کمیسیون مستقل انتخابات و اتاق تجارت و صنایع زنان افغانستان.

تفاوت‌های عمده‌ی انتخابات ششم میزان 1398 با سایر انتخاباتی که در چند سال گذشته برگزار شده است:

ایجاد و تطبیق سیستم بایومتریک؛

ترتیب فهرست واقعی رای‌دهندگان و برگزاری پروسه‌ی انتخابات ریاست جمهوری مطابق به آن؛

دریافت مشوره مداوم از نهادهای ذیدخل در امور انتخابات، احزاب سیاسی، نهادهای جامعه مدنی و نهادهای بین‌المللی تمویل‌کننده به‌منظور تامین شفافیت در روندهای انتخاباتی؛

ارایه معلومات دقیق از روندهای انتخاباتی به مردم، نهادهای ناظر انتخاباتی و مخصوصاً نامزدان ریاست جمهوری که از طریق یک حساب مخصوص به معلومات در خصوص رای شان دسترسی داشتند؛

حفظ بی‌طرفی کمیسیون در پرتو قانون و نپذیرفتن فشارهای سیاسی.

نتیجه‌گیری

انتخابات ریاست جمهوری که به تاریخ ششم میزان 1398 برگزار گردید، یکی از روندهای انتخاباتی شفاف و موفق در تاریخ انتخابات افغانستان بوده است. در این انتخابات، همکاری نهادهای ذیربط داخلی و بین‌المللی در بهترین سطح آن قرار داشت و کمیسیون زمینه‌ی دسترسی به معلومات لازم انتخاباتی را برای نامزدان انتخاباتی، نهادهای ناظر انتخاباتی و رسانه‌ها فراهم کرده بود. به همین ترتیب، کمیسیون با صدور اعتبارنامه برای ناظرین نامزدان، احزاب سیاسی، نهادهای مدنی، رسانه‌ها و مشاهدین بین‌المللی زمینه‌ی نظارت از روندهای انتخاباتی را برای آن‌ها مساعد کرد که در نوع خود بی‌سابقه بوده است.

بر اساس ارزیابی‌های انجام‌شده، انتخابات ششم میزان سال گذشته، هر چند که با چالش‌ها و محدودیت‌های زمانی مواجه بود، اما از نظر شفافیت، عادلانه بودن و به کارگیری ابزارهای ضدتقلب در آن، یکی از موفق‌ترین و شفاف‌ترین انتخابات در میان سایر روندهای انتخاباتی کشور بوده که از سوی نهادهای بین‌المللی نظیر سازمان ملل و برخی از کشورهای تمویل‌کننده نیز مورد تحسین قرار گرفت.